

Rogalska, Barbara

Muzeum Drukarstwa Warszawskiego

Almanach Muzealny 6, 388-399

2010

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MUZEUM DRUKARSTWA WARSZAWSKIEGO

Oprac.: Barbara Rogalska

2003

ROMAN TOMASZEWSKI 1921-1992. W DZIESIĄTĄ ROCZNICĘ ŚMIERCI
29 XI 2002 - 28 II

Scenariusz: B. Mazurek, E. Pokorzyńska i A. Tomaszewski.

Oprawa plastyczna: B. Mazurek i E. Pokorzyńska.

Kontynuacja wystawy z 2002 r. Finisaż wystawy zorganizowany wspólnie z Towarzystwem Przyjaciół Książki odbył się w dniu imienin Romana - 28 lutego. W programie znalazło się spotkanie z artystą-typografem Andrzejem synem Romana, wspólne zwiedzanie wystawy i tło-czenie na zabytkowej prasie druku okolicznościowego opracowanego typograficznie przez A. Tomaszewskiego.

ALCHEMIA KSIĄŻKI

Wystawa przygotowana w ramach VII edycji Festiwalu Współczesnej Sztuki Książki „Wędrowka 2003”.

od 28 V

Współorganizator: Oddział Warszawski Związku Polskich Artystów Plastyków

Scenariusz: J. Makuch-Folwarska i M. T. Horoszewicz.

Oprawa plastyczna: J. Makuch-Folwarska, M. T. Horoszewicz i B. Mazurek.

Wystawa o historii powstawania pisma i książki zapraszająca na wędrowkę po przeszłości i niedawnej, współczesnej postaci książki. Wędrowka ta, miała pokazać, że książka, skończona, zamknięta całość, stanowi również sumę talentów i wysiłków ludzi, którzy tę książkę projektują, redagują i zdobią. Wystawa była zachętą do własnej indywidualnej wędrowki w świat książki i poznawania cudu jej tworzenia.

Od 2004 r., obok *Czaru czcionki* i *Salonu Warszawskiego Wydawcy Salomona Lewentala*, jedna z ekspozycji stałych Muzeum.

MARMURKI ZAKŁĘTE W PAPIERZE. PAPIERY BARWIONE STEFANA SZCZERBIŃSKIEGO

10 VI - 31 VIII

Współorganizatorzy: Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdrój, Muzeum Woli - Oddział Muzeum Historycznego m.st. Warszawy

Scenariusz: T. Windyka (Muzeum Papiernictwa). Komisariat wystawy i scenariusz edycji warszawskiej: E. Pokorzyńska.

Oprawa plastyczna edycji warszawskiej: E. Pokorzyńska, B. Mazurek.

Wystawa prezentowana w Muzeum Woli.

Przygotowana przez Muzeum Papiernictwa wystawa była pierwszą w historii monograficzną prezentacją rzemieślniczego dorobku Stefana Szczerbińskiego (1892-1972), krakowskiego introligatora - wytwórcy papierów wzorzystych, ucznia krakowskich introligatorów Bonawentury Lenarta i Roberta Jahody. Wystawa poświęcona dziejom barwienia i zdobienia papieru oraz zastosowaniu papierów wzorzystych w introligatorstwie. Ekspozycję obrazującą rękodzielnicze metody barwienia i dekorowania papierów uzupełniały rekonstrukcje warsztatów: introligatorskiego i barwienia papierów. Zdobyła II nagrodę w konkursie na Wydarzenie Muzealne Roku - „Sybilla 2002” - w kategorii wystaw przyrodniczych, technicznych i medycznych.

Warszawska edycja wystawy została uzupełniona papierami barwionymi innych introligatorów gromadzonymi przez Muzeum Drukarnstwa, m.in. z kolekcji bibliofila Jana Michalskiego, introligatorów: Zygmunta Zjawińskiego, Kazimierza Zawadzkiego, Adama Wróblewskiego, Alojzego Majkowskiego oraz użyczonymi przez osoby prywatne i instytucje. Dodatkową atrakcją warszawskiej wystawy była możliwość własnoręcznego wykonania papieru marmurkowego na dziedzińcu Muzeum Woli oddziału przy ul. Srebrnej 12, w którego salach wystawa była prezentowana.

2004

PAMIĄTKI DRUKARZY. POKAZ DLA UCZCZENIA 40. ROCZNICY USTANOWIENIA DNIA DRUKARZA

25 V- 31 XII

Scenariusz: E. Pokorzyńska, B. Rogalska.

Oprawa plastyczna: B. Rogalska i B. Mazurek.

Wystawa była jednym z wydarzeń zorganizowanych przez Muzeum dla uczczenia obchodów 40. rocznicy ustanowienia Dnia Drukarza i jednocześnie okazją do zaprezentowania publiczności zbiorów archiwalnych i akcydensowych dotyczących warszawskich środowisk drukarskich - osób, instytucji, organizacji, znajdujących się w zbiorach Muzeum. Innymi wydarzeniami były: wystawa *Siedemdziesiąt Druków Bibliofilów Warszawskich 1921-2004*, wykład artysty-typografa Andrzeja Tomaszewskiego „O projektowaniu poematu Owidiusza «Halieutica»”, uroczyste spotkanie środowisk drukarskich i niedzielny Dzień Otwarty dla publiczności warszawskiej połączone ze zwiedzaniem wystaw i projekcją filmu „O drukowaniu na linie”. Wszystkim wydarzeniom towarzyszyło

tlóczenie na historycznej prasie arkuszowej druku okolicznościowego - zaprojektowanego przez Andrzeja Tomaszewskiego i sporządzanie specjalnej pieczęci z gryfem w laku projektu Jerzego Czyża.

SIEDEMDZIESIĄT DRUKÓW BIBLIOFIŁÓW WARSZAWSKICH 1921-2004

27 V - 31 XII

Wystawa zorganizowana w 40. rocznicę ustanowienia Dnia Drukarza. Współorganizator: Komitet Założycielski Towarzystwa Bibliofilów Polskich w Warszawie.

Scenariusz: R. Nowoszewski.

Oprawa plastyczna: B. Mazurek. Katalog.

Wystawa była prezentacją dorobku edytorskiego i wydawniczego warszawskich organizacji bibliofilskich: przedwojennego Towarzystwa Bibliofilów Polskich (1921-1939), powojennego Towarzystwa Przyjaciół Książki (1957-2002), Oddziału Warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Książki (1969-2002) i Komitetu Założycielskiego Towarzystwa Bibliofilów Polskich w Warszawie. Dla prezentowanych druków swoistą ramę-gablotę stanowiła monumentalna siedmiotraktowa dębowa szafa ozdobiona neorenesansową snycerką, stanowiąca umebłowanie Salonu Warszawskiego Wydawcy Salomona Lewentala. Z najcenniejszych publikacji warto wymienić: *Legends warszawskie* z tekstem Ewy Szelburg-Zarembiny i drzeworytami Stanisława Mrożewskiego; druki opracowane przez K.M. Sopoćko *Golono, strzyżono i Koza, kózka i wilk* oraz Zbigniewa Dolatowskiego Michała Łomonosowa *O ruchu ziemi; Pory roku. Kalendarz fenologiczny. Opisy roślin według Szymona Syreniusza*. Druki pochodziły ze zbiorów bibliofilów: Mieczysława Bielenia, Juliusza Wiktora Gomulickiego, Michała Hilchena, Wojciecha Kochlewskiego, Lecha Kokocińskiego, Jerzego Kozłowskiego, Romana Nowoszewskiego, Kazimierza Pątka, Wojciecha Przyłuskiego i Edwarda Towpika oraz z Muzeum Drukarstwa.

PREZENTACJA FAKSYMILE BIBLIJ JANA GUTENBERGA

9 XII

Współorganizator: Polska Izba Druku.

Oprawa merytoryczna i plastyczna wydarzenia: B. Rogalska, B. Mazurek, R. Adamski

Faksymile Biblii Jana Gutenberga zostało wykonane przez Wydawnictwo Diecezji Pelplińskiej „Bernardinum” z okazji 550. rocznicy ukazania się pierwszej księgi wydrukowanej ruchomą czcionką, której jedyny egzemplarz w Polsce znajduje się w Muzeum Diecezjalnym w Pelplinie.

Prezentowana Biblia została użyczona dzięki inicjatywie prezesa Polskiej Izby Druku dr. inż. Jerzego Hoppe i prezesa Sekcji Poligrafów Stowarzyszenia Inżynierów i Mechaników Polskich doc. Kazimierza Stępniewskiego. Grudniowe spotkanie dopełniło jubileuszowe obchody Dnia Drukarza i było wyjątkowym wydarzeniem. Dwa dzieła, zaproponowane przez Romana Tomaszewskiego w 1975 r., dla uczczenia jubileuszu 500-lecia drukarstwa polskiego i 400-lecia drukarstwa warszawskiego: utworzenie Muzeum Drukarstwa i wykonanie faksymile pelplińskiego egzemplarza Biblii, spotkały się w jednym miejscu – po latach zrealizowane. Wydarzeniu towarzyszyło tłoczenie druku okolicznościowego na historycznej prasie arkuszowej przez gości oraz sporządzanie specjalnej pieczęci w laku.

2005

POKAZ FAKSYMILE PELPLIŃSKIEGO EGZEMPLARZA BIBLIJ GUTENBERGA ORAZ BIBLIE ZE ZBIORÓW MUZEUM DRUKARSTWA

1 I – 31 XII

Scenariusz: B. Rogalska i M. T. Horoszewicz.

Aranżacja plastyczna: B. Mazurek i B. Rogalska.

Kontynuacja prezentacji faksymile Biblii Jana Gutenberga uzupełniona wydaniem Biblii ze zbiorów Muzeum. Pokazano m.in.: jedyny w zbiorach Muzeum inkunabuł – Biblię wydaną w Bazylei w 1482 r.; część tzw. Biblii Leopoldy, czyli pierwszego tłumaczenia całości Pisma Świętego, wytłoczoną w krakowskiej drukarni Mikołaja Szarffenberga w 1575 r., Nowy Testament przedrukowany nakładem Zgromadzenia Rosyjskiego Biblijskiego w Petersburgu w 1815 r., a także monumentalne wydanie z lat 1872-1876, którego wydawcą był Glücksberg. Był to przedruk z wydania francuskiego ozdobionego całostronicowymi drzeworytami Gustawa Doré (1832-1883).

NA ILUMINACJĘ KARTY Z BIBLIJ JANA GUTENBERGA

11 V – 15 VI

Współorganizator: Oficyna Wydawnicza „Firet”.

Wystawa pokonkursowa połączona z wręczeniem nagrody. Konkurs zorganizowany z okazji 25-lecia Muzeum oraz Dnia Drukarza.

Aranżacja plastyczna: J. Makuch-Folwarska i M. Biegańska. Druk-ulołka okolicznościowa.

Organizatorzy konkursu i wystawy pragnęli, aby zadrukowana karta papieru, karta strony Biblii – księgi ksiąg, będącej pierwowzorem późniejszych, stała się inspiracją do stworzenia dzieła będącego wyjątko-

wą formą współlistnienia druku i iluminacji, gdzie druk będzie jednym z elementów działania artystycznego.

Konkurs miał za zadanie wyłonić pracę, która powielona nowoczesnymi technikami wraz z towarzyszącym jej filmem o historii drukowania stanowiłaby niekonwencjonalną pomoc naukową dla szkół wszystkich stopni. Do udziału w konkursie, który miał formułę zamkniętą, zaproszono kilkunastu artystów-grafików. Na wystawie zaprezentowano 10 przysłanych prac stanowiących iluminację „Genesis”, autorstwa m.in. Kamila Królikowskiego – praca nagrodzona, Wandy i Bogusława Orlińskich oraz Włodzimierza Rudnickiego – prace wyróżnione. Patronat honorowy nad konkursem i wystawą sprawował Prezydent m.st. Warszawy prof. dr Lech Kaczyński.

EXLIBRIS DRUKARSKI

21 IX – 27 XI

Współorganizator: Warszawska Galeria Ekslibrisu/ Oddział Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy, ul. Grójecka 109

Scenariusz i aranżacja plastyczna: J. Makuch-Folwarska. Katalog.

Wystawa eksponowana w Warszawskiej Galeii Ekslibrisu. Ekspozowane na wystawie miniatury graficzne – znak książkowe przedstawiały zagadnienia z dziedziny drukarstwa, obrzowały pracę zecera, drukarza, introligatora i grafika. W następujących 14 działach: Jan Gutenberg, Gryfy, Chrzeszt na drukarza, Dawne i współczesne drukarnie, Prasy i maszyny, Zecerstwo i narzędzia, Typografia, Introligatorstwo, Techniki artystyczne, Osoby związane z drukarstwem, Instytucje i organizacje, Okolicznościowe i Erotyzm w drukarstwie – w porządku chronologicznym pokazano 229 ekslibrisów.

Ekslibrisy pochodziły ze zbiorów Muzeum Drukarstwa i Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy – są darami prywatnych kolekcjonerów: Mieczysława Bielenia, Ryszarda Bandosza i Krzysztofa Kmiecica. Wykonano je szlachetnymi technikami artystycznymi i typograficznymi. Zaprezentowano również katalogi z wystaw ekslibrisów o zbliżonej tematyce oraz narzędzia i przybory z wyposażenia warsztatu grafika. Otwarcie wystawy towarzyszyło tłoczenie ekslibrisu autorstwa Krzysztofa Kmiecica wykonanego z okazji jubileuszu Muzeum Drukarstwa.

INTROLIGATORSTWO WARSZAWSKIE

4 X – 23 XII

Współorganizatorzy: Muzeum Historyczne m.st. Warszawy, Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy, Towarzystwo Bibliofilów Polkich w Warszawie.

Scenariusz: E. Pokorzyńska. Współpraca M. T. Honszewicz.

Projekt plastyczny: A. Ilgiewicz

Komisarze wystawy: B. Rogalska i A. Sołtan. Katalog.

Wystawa prezentowana w Muzeum Historycznym m.st. Warszawy. Wystawa przedstawiała historię introligatorstwa warszawskiego od 1525 r. aż po czasy współczesne. Poprzez pokaz sygnowanych opraw książkowych zaprezentowano warsztaty introligatorskie działające w Warszawie. Ilustrację zagadnienia stanowiły również dokumenty archiwalne z ksiąg miejskich z Archiwum Głównego Akt Dawnych i Archiwum m.st. Warszawy oraz anonse i reklamy z prasy codziennej, wzmianki z literatury branżowej i księgoznawczej oraz pamiątki rodzinne introligatorów. Na wystawie ekspozycjonowano 550 opraw z Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy, Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego oraz cenne zbiory opraw ksiąg miejskich z XVII i XVIII w. z tłoczeniem herbu Warszawy i jedyną zachowaną *Księgę Cechu Introligatorów* z przełomu XVIII i XIX w. z zasobu Archiwum m.st. Warszawy. Oprócz opraw książkowych zaprezentowano również różnego rodzaju wyroby galanteryjne, futerały, pudełka różnej wielkości i kształtu o różnorodnym przeznaczeniu. Prezentacja warsztatu introligatorskiego oraz prasa introligatorska, na której można było własnoręcznie wytłoczyć pamiątkę z wystawy przybliżyły publiczności tajniki rzemiosła introligatorskiego.

2006

ZAMKNIĘCIE SZAFY LEWENTALÓW

30 XI

Scenariusz: M. T. Horoszewicz i R. Adamski.

Aranżacja plastyczna: M. T. Horoszewicz, R. Adamski, B. Rogalska i B. Mazurek. Folder.

Wydarzenie muzealne zorganizowane dla upublicznienia kolekcji zabytkowych książek znajdujących się w zbiorach Muzeum. W monumentalnej, ozdobionej neorenesansową snycerką, tytułowej Szafie w Salonie Lewentala zostały zaprezentowane w jej trzech środkowych traktach najciekawsze przykłady opraw grzbietów książkowych z charakterystycznymi różnokolorowymi sztyldzikami, bogato zdobione grzbiety i skromne jasno- i ciemnobrązowe grzbiety, których jedyną dekoracją jest złożony tytuł, a także bogato złożone i barwione formami floraturowymi i figuralnymi oprawy płócienne. Zewnętrzne trakty szafy zostały wypełnione najbardziej znanymi warszawskimi seriami wydawniczymi końca XIX i pierwszych lat 30. XX w. oraz szczególnie formami wydawniczymi, jakimi są książkowe miniatury. Tytułową Szafę – jej poszczególne trakty – zamykali kolejno: Marta Ciesielska, kierownik Ośrodka Dokumentacji i Badań „Korczakianum”; Waldemar Janaszewicz, prezes Stowarzyszenia Księgarzy Polskich; Kazimierz Pątek jako przedstawiciel Towarzystwa Bibliofilów Polskich w Warszawie; Irena Wojsz z Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy oraz wspólnie zamykali ostatni trakt Halina Podsiadło, profesor i wykładowca Insty-

tutu Poligrafii Politechniki Warszawskiej, Bogdan Wyrzykowski, prezes Warszawskiego Oddziału Stowarzyszenia Mechaników i Inżynierów Polskich oraz Janusz Wójcik, wykładowca Technikum Poligraficznego. Wystawa została zorganizowana w 106. rocznicę śmierci Salomona (Franciszka Salezego) Lewentala i w 83. rocznicę śmierci Hortensji (Marii Magdaleny) z Bersohnów Lewentalowej. Obecnie stanowi część ekspozycji stałej *Salon Warszawskiego Wydawcy Salomona Lewentala*.

PASTORAŁKI I KSIĄŻKI BOŻONARODZENIOWE – ZE ZBIORÓW JANA STRAUSA

13 XII 2006 – 18 II 2007

Scenariusz: B. Rogalska, M. Biegańska.

Aranżacja plastyczna: M. Biegańska.

Wystawa prezentująca kolekcję jednego z członków Towarzystwa Bibliofilów Polskich w Warszawie uświetniła doroczne gwiazdkowe spotkanie bibliofilów połączone z aukcją i prezentacją nabytków członków Towarzystwa w 2007 r.

2007

„LUCEM DABIT ATRA FULIGO” ŚWIATŁO DAA CZARNA SADZA. LEON URBAŃSKI (1926-1998). GRAFIK. TYPOGRAF

20 II – 19 III

Organizator: Centrum Sztuki Studio im. S.I. Witkiewicza, we współpracy z Muzeum Drukarstwa Warszawskiego i Pracownią Sztuk Plastycznych w Warszawie.

Scenariusza i oprawa plastyczna: A. Mieczynska i K. Jerominek przy współpracy M. Biegańskiej.

Prezentowana w foyer Teatru Studio w Pałacu Kultury i Nauki

Wystawa poświęcona jednemu z najwybitniejszych polskich typografów, autorytetowi w dziedzinie projektowania książek Leonowi Urbańskiemu, współtwórcy Pracowni Sztuk Plastycznych i profesorowi Akademii Sztuk Pięknych. Na wystawie zaprezentowano projektowane przez niego książki, albumy, znaki graficzne (zaprojektował ok. 70.), zaproszenia, programy dyplomy, druki bibliofilskie i dyplomatyczne. Pokazano również dokumenty, fotografie i pamiątki osobiste oraz dyplomy i odznaczenia, które otrzymywał na dorocznych konkursach na „Najpiękniejszą Książkę Roku” organizowanych przez Polskie Towarzystwo Wydawców Książek i Międzynarodowych Targach Książki w Lipsku, a także Nagrodę Specjalną Internationale Buchkunst Ausstellung.

LEON URBAŃSKI. GRAFIK – TYPOGRAF – ARTYSTA KSIĄŻKI

20 II – 17 VI

Współorganizator: Centrum Sztuki Studio im. S.I. Witkiewicza
Scenariusz: B. Rogalska, M. Biegańska przy współpracy A. Mieczysławskiej i K. Jerominka.

Aranżacja plastyczna: M. Biegańska. Folder.

Prezentacja dorobku artystycznego artysty-grafika i typografa Leona Urbańskiego w Muzeum składała się z trzech części. Zaprezentowano druki ulotne i akcydensowe, projekty książek i inne wydawnictwa znajdujące się w zbiorach Muzeum Drukarstwa; pokazano wystawę powstałą w 1984 r. z okazji 20-lecia Pracowni Sztuk Plastycznych, której Leon Urbański był współtwórcą, a przekazaną do zbiorów Muzeum oraz prace studentów z pracowni bohatera wystawy – wykładowcy Akademii Sztuk Pięknych użyte przez jednego uczniów profesora – Andrzeja Bardeckiego. Towarzyszyła wystawie w Centrum Sztuki Studio i była drugą z cyklu *Wielcy Współcześni Typografowie*; poprzednia, z 2002 r., przybliżała postać Romana Tomaszewskiego. Tradycyjny dla tych wystaw finał był okazją do spotkania z żoną Krystyną Urbańską i wspomnień uczniów, przyjaciół, współpracowników o swoim Mistrzu. Towarzyszyło temu wydarzeniu tłoczenie okolicznościowego druczku opracowanego typograficznie przez ucznia i przyjaciela Mistrza Leona – Krzysztofa Jerominka.

MASZYNY I URZĄDZENIA DRUKARSKIE

2 VII 2007 – 20 IV 2008

Scenariusz i aranżacja plastyczna: M. Biegańska.

Wystawa, na której zaprezentowano fotografie maszyn i urządzeń drukarskich ze zbiorów fotograficznych Muzeum ilustrujących dzieje drukarstwa i technik pokrewnych oraz historię książki i jej twórców.

2008

NA ILUMINACJE STRONY BIBLIJ

7 II – 20 IV

Scenariusz: M. Biegańska i B. Rogalska.

Aranżacja plastyczna: M. Biegańska, B. Rogalska i I. Wichrowska. Katalog.

Wystawa stanowiła zamknięcie II edycji konkursu „Na iluminację strony Biblii”. Konkurs w obecnej, jak i poprzedniej edycji miał charakter zamknięty, ale tym razem rozgrywał się w dwóch kategoriach.

Patronat honorowy sprawował Prezydent m.st. Warszawy H. Gronkiewicz-Waltz. Z zaproszonych do udziału 22 grafików prace przysłało 10 zarówno w pierwszej, jak i drugiej kategorii. Na wystawie zaprezentowano prace: Hanny Koreckiej (nagroda w pierwszej i drugiej kategorii), Piotra Młodożeńca (nagroda za pracę obejmującą obie kategorie), Rafała Dmochowskiego (wyróżnienie), Andrzeja Heidricha (wyróżnienie specjalne) oraz Joanny Meisner, Aleksandra Owczarka, Filipa Popiołkowskiego, Janusza Stanny, Piotra Śyskiego i Małgorzaty Waśkiewicz.

Prace oceniał i dyplomy na wernisażu wężał zespół jurorów w składzie: Franciszek Starowiejski (przewodniczący), Małgorzata Namiska, Michał Hilchen, Andrzej Tomaszewski, Wiesław Rosocha i Barbara Rogalska.

WYSTAWA TOWARZYSZĄCA WYSTAWIE NA LUMINACJE STRONY BIBLIJ - DOKUMENTACJA I EDYCJI KONKURSU NA „ILUMINACJE STRONY BIBLIJ JANA GUTENBERGA”

7 II - 20 IV

Aranżacja plastyczna: M. Biegańska, B. Rogalska i I. Wichrowska. Na wystawie przypomniano I edycję konkursu. Zostały pokazane zaproszenia dla jurorów i uczestników wytłoczone na prasie żeliwnej kolankowej ze składu ręcznego na specjalnym papierze oraz fotografie uczestników i nagrodzonych prac, a także wzmianki prasowe.

DARY I NABYTKI MUZEUM DRUKARSTWA

7 II - 20 IV

Scenariusz i aranżacja: M. T. Horoszewicz.

W 2007 r. Muzeum wzbogaciło się o 250 pozycji inwentarzowych (596 jednostek) muzealiów, z czego z darów pochodziło 166 pozycji. Na wystawie zaprezentowano szczególnie interesujące muzea otrzymane w darze bądź zakupione:

268 *Berthold Exclusiv Types*. Berlin 1988. Wzornik czcionek znanej od 150 lat firmy czcionkarskiej. MD 3581/AK

Andrzej Tomaszewski, *Zapiski Książkoroba* Warszawa 2006, Wydawnictwo Do. Wybór arcyciekawych opowieści typografa, redaktora i poligrafa, syna Romana, zamieszczanych m.in w „Poligrafice” i „Wydawcy”. MD 3005/KP

Bernard Połoniecki księgarz lwowski. Dzienniki, pamiętniki i listy z lat 1880-1943 oprac. Maria Konopka, Warszawa 2006, Biblioteka Narodowa. MD 3108/KP. Autobiograficzne materiały jednego z najbardziej znanych księgarzy i wydawców lwowskich. Nieocenione źródło wiedzy o firmie i osobie jej twórcy i właściciela.

Katarzyna Kulpińska, *Szata graficzna młodopolskich czasopism literacko-artystycznych*, Warszawa 2005, Wydawnictwo DiG, MD 3141/KP. Rozważania na temat szaty graficznej jednego z najbardziej ciekawych pod względem literacko-artystycznym czasopism tego okresu w dziejach kultury polskiej. Uzupełnione omówieniem zagadnień typografii czasopism przełomu XIX i XX w. oraz notami informacyjnymi o czasopismach i biograficznymi dotyczącymi ich twórców.

KSIĘGARNIA WYDAWNICZA TRZASKA, EVERT I MICHALSKI

15 V 2008 - 1 X 2009

Scenariusz: R. Adamski i M. T. Horoszewicz.

Aranżacja plastyczna: M. Biegańska i R. Adamski. Katalog.

Wystawa została zorganizowana dla uczczenia Dnia Drukarza i 100-lecia powołania Związku Księgarzy Polskich. Przedstawiała losy znanego warszawskiego wydawnictwa założonego w 1920 r. przez Władysława Trzaskę, Ludwika Everta i Jana Michalskiego z siedzibą w Hotelu Europejskim przy Krakowskim Przedmieściu. Na wystawie pokazano książki opatrzone sygnetem mitycznej Europy siedzącej na Byku-Zeusie, z kartą papierusu w ręku. Wielotomowe publikacje do dziś budzące zachwyt swoimi walorami technicznymi i edytorskimi zdobywały laury na wystawach krajowych i zagranicznych.

Na wystawie prezentowane były zbiory przekazane Muzeum Drukarstwa przez członków rodziny: Hannę Trzaskę-Kalinowską, Krystynę Trzaskę i Filipa Trzaskę. Ogromną i nieocenioną pomoc okazał duchowy spadkobierca firmy redaktor Filip Trzaska. Jego niezwykle wspomnienia, przekazane na wystawę pamiątki związane z osobą Władysława Trzaski, a także materiały reklamowe i wydawnictwa firmy stały się ważną i cenną częścią wystawy. Ozdobą wystawy był portret Władysława Trzaski namalowany przez Antoniego Eugeniusza Dzierzbickiego w 1948 r. i emblemat firmy zaprojektowany przez grafika Edmunda Bartłomiejczyka, wykonany w mosiądzu, który stał na biurku Władysława. Prezentowano również pochodzące z kolekcji introligatorów Bolesława i Zygmunta Zjawińskich klisze służące do wykonywania opraw.

Organizatorzy wystawy pragnęli oddać hołd osiągnięciom firmy, która zapisała jedną z najbardziej chwalebnych kart w historii polskiej książki.

PREZENTACJA *NOTESU ARTYSTYCZNEGO* TOMASZA BERSZA W RAMACH FESTIWALU WOLA.ART „POSZUKAJ SZCZĘŚCIA NA WOLI”

15 - 30 XI

Aranżacja B. Rogalska i Belgian Sarmen.

Na pokazie zaprezentowano w przestrzeni ekspozycji stałej *Czarczonki* - wypełnionej urządzeniami i prasami drukarskimi - *Notes*

artystyczny Tomasza Bersza z wyciętymi na poszczególnych jego stronach literami tworzącymi dwa słowa: „tworzymy” i „niszczymy”. Ekspozowana w Muzeum praca artystyczna była jednym z kilkunastu *Note-sów* różnych artystów zaprezentowanych w plcówkach kultury i instytucjach wolskich. W Festiwalu Wola. Art., realizowanym od trzech lat, Muzeum brało udział po raz pierwszy.

WYSTAWY CZASOWE POZA SIEDZIBĄ MUZEUM DUKARSTWA WARSZAWSKIEGO

PROJEKTY OPRACOWANIA GRAFICZNEGO KSIĄŻEK W ZBIORACH MUZEUM DUKARSTWA WARSZAWSKIEGO

29 X 2008

Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy, ul. Koszykowa 26.

Wystawa towarzyszyła referatowi Michała T. Łoroszewicza (pracownika Muzeum) pt. „Przykłady grafiki warszawianów z lat 1945–1965”, połączonemu z pokazem multimedialnym, wygłoszonemu podczas sesji warszawianistycznej w Bibliotece Publicznej m.st. Warszawy.

Zaprezentowano przykłady projektów grafiki książkowej (rysunki tuszem) ze zbiorów Muzeum: Lucjana Jagodzińskiego z drugiej poł. lat 40. XX w. dla Wydawnictwa Stanisława Arcta (I Kryłow *Bajki*, Warszawa 1948 i S. Suchow, *Gospodarstwo Madzi i Jacka*, Warszawa 1949) oraz Antoniego Uniechowskiego, a także projekty ilustracji do Juliusza Słowackiego *Preliminarjów Peregrynacji do Ziemi Świętej J.O. Księcia Radziwiłła Sierotki*, Warszawa MCCMLIX [1959].

WYSTAWA DOROBKU ARTYSTYCZNEGO MARII BIEGAŃSKIEJ I JOANNY MAKUCH-FOLWARSKIEJ Z MUZEUM DUKARSTWA

10 XII 2008 – 30 I 2009

Warszawska Galeria Ekslibrisu

Współorganizator: Warszawska Galeria Ekslibrisu,

Scenariusz i aranżacja plastyczna: M. Biegański, J. Makuch-Folwarska. Katalog.

Na wystawie zaprezentowano dorobek artystyczny Marii Biegańskiej i Joanny Makuch-Folwarskiej pracujących w Muzeum Drukarstwa Warszawskiego. Obydwie artystki w ramach obowiązków służbowych wykonują prace plastyczne i graficzne na potrzeby działalności edukacyjnej i popularyzacyjnej Oddziału. Projektowały i wyłonywały dyplomy, kata-

logi, afisze, zaproszenia oraz aranżowały wystawy stałe i czasowe. Na wystawie znalazły się wzmiankowane prace oraz fotografie ich aranżacji

Ekspozycja, obejmująca oprócz prac, wykonywanych na potrzeby Muzeum również inne prace malarskie i graficzne, ukazywała całe bogactwo i różnorodność ich twórczości. Maria Biegańska jest absolwentką warszawskiej ASP pracowni plakatu prof. Henryka Tomaszewskiego, a Joanna Makuch-Folwarska ukończyła Instytut Wychowania Artystycznego UMCS w Lublinie w pracowni Danuty Kołwzan-Nowickiej. Prezentowały swój dorobek artystyczny w Polsce i zagranicą; ich prace znajdują się w zbiorach prywatnych i państwowych, również w Muzeum Drukarstwa.

Wystawa była kolejną ekspozycją zrealizowaną wspólnie z Galerią Eklibrisu.

MUZEUM FARMACJI IM. MGR ANTONINY LEŚNIEWSKIEJ
- ODDZIAŁ MUZEUM HISTORYCZNEGO M.ST. WARSZAWY

Oprac.: Paula Alaborska

2004

Z DZIEJÓW POLSKIEGO APTEKARSTWA (MGR ANTONINA LEŚNIEWSKA I JEJ PIERWSZA ŻENSKA APTEKA)

25 II – 30 VIII

Współorganizator: Adamed sp. z o.o.

Komisarze wystawy: I. Arabas i A. Chodkowska.

Opracowanie plastyczne: T. Kościuszko.

Eksponowane plansze miały na celu przedstawienie historii polskiej farmacji, na rozwój której w specyficzny sposób wpłynęła patronka Muzeum mgr Antonina Leśniewska. Dzięki niej farmacja stała się zawodem zarezerwowanym nie tylko dla mężczyzn. Część tej wystawy eksponowana jest obecnie jako stały fragment ekspozycji¹.

¹ I. Arabas, *Kobiety w aptece*, „Manager Apteki” 2006, nr 5, s. 72-73.